

Technická univerzita v Liberci
Hospodářská fakulta

Studijní program: 6208 - Ekonomika a management
Studijní obor: Podniková ekonomika

Podpora regionů ze zdrojů Evropské unie
Promotion region from source European Union

BP-KFÚ-2005 15

LUCIE KYNČLOVÁ

Vedoucí práce: Ing. Markéta Dubová, Ph.D.
Katedra financí a účetnictví
Technická univerzita v Liberci

Konzultant : Ing. Miroslava Lungová, Ph.D.
Katedra ekonomie
Technická univerzita v Liberci

Počet stran: 54

Počet příloh: 14

Datum odevzdání: 20. května 2005

Prohlášení

Byla jsem seznámena s tím, že na mou bakalářskou práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, zejména § 60 - školní dílo.

Beru na vědomí, že Technická univerzita v Liberci (TUL) nezasahuje do mých autorských práv užitím mé bakalářské práce pro vnitřní potřebu TUL.

Užiji-li bakalářskou práci nebo poskytnu-li licenci k jejímu využití, jsem si vědom povinnosti informovat o této skutečnosti TUL; v tomto případě má TUL právo ode mne požadovat úhradu nákladů, které vynaložila na vytvoření díla, až do jejich skutečné výše.

Bakalářskou práci jsem vypracovala samostatně s použitím uvedené literatury a na základě konzultací s vedoucím bakalářské práce a konzultantem.

Datum: 10. května 2005

Podpis:

Resumé

Práce pojednává o možnosti rozvoje regionů prostřednictvím finanční podpory ze strukturálních fondů Evropské unie. Je zde stručně nastíněn systém provádění regionální politiky, jakým způsobem se regionální politika vyvíjela, jaké regiony jsou v systému regionální politiky podporovány, jakou roli v této oblasti hraje vláda a ústřední orgány. Část práce je věnována strukturálním fondům Evropské unie, ze kterých je podpora poskytována, jakým způsobem jsou strukturální fondy spravovány a jaká je alokace finančních prostředků Evropské unie na politiku hospodářské a sociální soudržnosti. Jsou zde uvedeny jednotlivé operační programy, prostřednictvím kterých se bude Česká republika snažit povzbuzovat rozvoj a provádět strukturální změny zaostávajících regionů. V práci jsou uvedeny také informace o možnosti a postupu získání dotace ze strukturálních fondů, což je demonstrováno na konkrétním projektu. Cílem práce je nastínit jednotlivé kroky žádosti o dotaci ze strukturálních fondů, vyvodit možné výsledky hodnocení předložených projektů, jaký dopad budou mít tyto výsledky na realizaci daného projektu. Dále provést SWOT analýzu projektu a vyhodnotit obtížnost získávání financí formou dotace ze strukturálních fondů.

Sumarry

The work deal with opportunity expansion of regions through financial promotion from structural funds of EU. Here in concisely delineates system pursuance regional policy, which way regional policy has developed, which regions are encouraged in system of regional policy, which rules in this district perform government and central position. Part of my work address oneself to structural funds of EU from which is promotion provided, which way structural funds are managed and how is allocation financial instruments EU on policy of economy and social solidarity. There are stated individual operating programs, by means of which Czech republic will push to invite development and transact structural changes underdeveloped regions. In text there are also mentioned information about possibility and entry obtains grants from structural fund as is demonstrated on specific project. Purpose of my work is delineated individual steps request of grant from structural fund draw possible conclusion of score tendered in my project how repercussion will have these results for realization given project. Farther accomplish SWOT analysis of project and judge difficulty acquisition finance by from structural funds.

Klíčová slova

regionální politika

strukturální fondy

region

Evropská unie

žádost o dotaci

projekt

městský úřad

rozvoj

finanční prostředky

operační program

Keywords

regional policy

structural fund

region

European Union

request of grant

project

municipality

development

financial instruments

operating program

Obsah

<i>Seznam zkratek a symbolů</i>	10
<i>1 Úvod</i>	12
<i>2 Regionální politika ČR</i>	14
2.1 Vymezení pojmu a významu regionální politiky	14
2.2 Regionální rozvoj v České republice	14
2.2.1 Nárůst regionálních rozdílů	15
2.2.2 Zrušení regionálních orgánů	15
2.2.3 Příprava vstupu do EU	16
2.3 Úrovně provádění regionální politiky	17
2.4 Podporované regiony v systému regionální politiky	18
2.5 Programové dokumenty a nástroje regionální politiky	18
2.5.1 Programové dokumenty	18
2.5.2 Nástroje k podpoře regionální politiky	20
2.6 Působnost vlády a ústředních orgánů	20
2.7 Financování	21
2.7.1 Správa finančních prostředků	21
2.8 Regionální politika České republiky	21
<i>3 Podstata a význam Strukturálních fondů Evropské unie</i>	23
3.1 Vymezení pojmu a významu "Strukturální fondy"	23
3.2 Druhy strukturálních fondů	23
3.3 Finanční prostředky EU na politiku hospodářské a sociální soudržnosti	24
3.4 Realizace pomoci ze strukturálních fondů v České republice	26
3.5 Rámec podpory společenství	27
3.5.1 Operační program Průmyslu a podnikání	28
3.5.2 Operační program Rozvoj lidských zdrojů	29
3.5.3 Operační program Infrastruktura	30
3.5.4 Operační program Rozvoj venkova a multifunkční zemědělství	30
3.5.5 Společný regionální operační program	31

4	<i>Obecný postup žádosti o dotaci ze Strukturálních fondů</i>	32
4.1	Žadatel o dotaci	32
4.2	Podmínky, za kterých je přidělena dotace	32
4.3	Vyplnění žádosti o dotaci	33
4.4	Poskytnutí dotace	33
5	<i>Čerpání zdrojů z fondů EU na Městském úřadě v Desné</i>	34
5.1	Informace o projektu	34
5.2	Žádost o dotaci	34
5.3	Následné kroky po vypracování žádosti	37
5.3.1	Smlouva o financování	38
5.4	Realizace a financování projektu	39
5.5	SWOT analýza projektu	40
5.6	Zhodnocení žádosti o finanční dotaci z fondů EU	47
6	<i>Závěr</i>	50
	<i>Seznam použité literatury</i>	52
	<i>Seznam příloh</i>	54

Seznam zkratek a symbolů

apod.	a podobně
atd.	a tak dále
CR	cestovní ruch
ČR	Česká republika
č.	číslo
Čt	čtvrtek
EAGGF	European agriculture guarantee and guidance - Evropský zemědělský garanční a podpůrný fond
EIA	Enviromental impact assessment - Studie vlivů na životní prostředí
EMU	Evropská měnová unie
ERDF	European research and development fund - Evropský fond regionálního rozvoje
ESF	European social fund - Evropský sociální fond
EU	Evropská unie
FIFG	Financial instrument for fisheries guidance - Finanční nástroj pro podporu rybolovu
FU	finanční úřad
HDP	hrubý domácí produkt
hl.	hlavní
CHKO	chráněná krajinná oblast
IC	informační centrum
Ing.	inženýr
Kč	koruna česká
mil.	milion
mld.	miliarda
např.	například
NUTS	Nomenclature des unités territoriales statistique – klasifikace územních statistických jednotek
OP	operační program
OP RLZ	operační program Rozvoj lidských zdrojů
Pá	pátek
P-CRR	regionální pobočka Centra pro regionální rozvoj

Ph.D.	doktor
Po	pondělí
resp.	respektive
RPS	Rámec podpory společenství
Sb.	sbírka
SFDI	Státní fond dopravní infrastruktury
So	sobota
s. r. o.	Společnost s ručním omezeným
SROP	Společný regionální operační program
SŠ	střední škola
tis.	tisíc
tzv.	takzvaný
VOS	vyšší odborná škola
VŠ	vysoká škola
ZŠ	základní škola
§	paragraf
%	procento

1 Úvod

Jako téma své bakalářské práce jsem si vybrala "Podporu regionů ze zdrojů Evropské unie", což se budu snažit přiblížit na konkrétním příkladě. Toto téma jsem si zvolila proto, že mě tato problematika, tedy podpora problematických a méně rozvinutých oblastí Evropské unie, velmi zajímá a vzbudila ve mně touhu získat více informací o této oblasti. Ve své práci se tedy zaměřím na Českou republiku, jelikož jsem občanem této země, a také proto, že mě zajímá, jaká pozitiva a přínosy pro rozvoj regionů a problematických lokalit v České republice znamenal vstup České republiky do Evropské unie, což se stalo 1. 5. 2004. Tato tematika je pro Českou republiku a její občany stále ještě zcela neprozkoumanou oblastí, která v sobě skrývá jistá úskalí a rizika, ale na druhé straně také představuje velké příležitosti, utužení dosavadních a získání nových partnerských vztahů, zlepšení dosavadní situace a možnost rozvoje České republiky.

Pro demonstraci konkrétního příkladu jsem si vybrala projekt Městského úřadu v Desné, kterým by město chtělo zlepšit svou stávající situaci a přispět k rozvoji Libereckého regionu, ve kterém se město nachází. Nejdůležitějším faktorem při výběru lokality a organizace bylo, že jsem občanem města Desná. Zajímá mě dění ve městě, a možnosti jeho ekonomického rozkvětu, zlepšení životní úrovně a také vytváření nových pracovních příležitostí. Dalším faktorem, který sehrál významnou roli při výběru bylo i to, že jsem měla možnost vykonat praxi na Městském úřadě v Desné, tudíž jsem se částečně seznámila se systémem řízení veškerého dění v Desné. Daná tematika se pro mě stala lákavá i tím, že se vybraný projekt zaměřuje na rozvoj cestovního ruchu v dané lokalitě. Tento obor jsem studovala na střední škole, a tak budu mít možnost obohatit si své dosavadní znalosti o nové informace.

Domnívám se, že mě studium na Hospodářské fakultě Technické univerzity v Liberci připravilo natolik, že budu schopna využít načerpaných teoretických znalostí v praxi a budu schopna učinit závěry, rozhodnutí a doporučení pro Městský úřad v Desné, ke kterým, doufám, na konci této práce dojdou. Budu se snažit využít veškeré poznatky ve prospěch této práce a následně také ve prospěch Městského úřadu v Desné, aby získané poznatky mohli co nejlépe využít a tudíž aby moje práce získala praktického využití. Budu

se také snažit hledat, nacházet a hodnotit odlišnosti mezi mými znalostmi a praktickou situací.

V této práci bych se chtěla zamyslet nad významem regionální politiky, nad systémem provádění, řízení a financování regionální politiky. Jaké byly podněty k rozvoji regionální politiky a jaké faktory mají dopad na stávající situaci regionální politiky. Chtěla bych vymezit podporované regiony v rámci systému regionální politiky, jaké nástroje jsou využívány ke zlepšení situace dané oblasti a jakou roli v této oblasti má vláda a ústřední orgány. Velkou pozornost bych chtěla věnovat strukturálním fondům Evropské unie, jelikož je z nich realizována podpora regionů. Zaměřím se na jejich členění a jaká byla finanční alokace z těchto fondů pro Českou republiku za rok 2004 a jaká bude pro roky 2005 a 2006. Vymezím prioritní cíle a oblasti, do kterých směřují prostředky ze strukturálních fondů Evropské unie. Mým cílem je přiblížit způsob realizace podpory regionů ze zdrojů Evropské unie, jakým způsobem může být žádáno o dotaci ze strukturálních fondů. Vyhodnotím náročnost tohoto způsobu získávání finančních prostředků a dále také provedu SWOT analýzu projektu Městského úřadu v Desné, kterým se budu zabývat v praktické části. Jelikož u tohoto projektu byla prozatím podána žádost o dotaci, pokusím se vyvodit závěr jak v případě přijetí žádosti a výběru daného projektu tak v opačném případě. Chtěla bych učinit také celkové shrnutí významu tohoto projektu pro město Desná.

Tímto jsem nastínila cíle a úkoly mé práce. Doufám, že se mi je podaří alespoň částečně splnit, a tím zpětně poskytnout užitečné informace Městskému úřadu v Desné.

2 Regionální politika České republiky

2.1 Vymezení pojmu a významu regionální politiky

Regionální politika má mnoho definic a není možné vybrat pouze jedinou definici, která by přesně charakterizovala regionální politiku, proto zde zmíním několik definic, které by mohly vystihnout význam tohoto pojmu.

Regionální politika je koncepční a výkonná činnost státu a regionálních orgánů, jejímž cílem je:

- a) přispívat k harmonickému a vyváženému rozvoji jednotlivých regionů,*
- b) snižovat rozdíly mezi úrovněmi rozvoje jednotlivých regionů,*
- c) podporovat hospodářský a sociální rozvoj jednotlivých regionů z hlediska aktivace jejich nedostatečně využívaného potenciálu. [11]*

Pod pojmem regionální politika se v našich podmínkách rozumí koncepční činnost státu, regionálních a místních orgánů, jejímž cílem je přispívat k vyváženému harmonickému rozvoji jednotlivých regionů České republiky, ke snižování rozdílů mezi úrovněmi rozvoje jednotlivých regionů a ke zlepšení regionální hospodářské struktury. [11]

Pod pojmem regionální politika obvykle rozumíme ovlivňování ekonomických procesů v dílčích prostorových jednotkách státu prostřednictvím veřejné správy. [3]

Regionální politika je obecně chápána jako disciplína, jejímž úkolem je přispívat ke snižování rozdílů mezi úrovněmi rozvoje jednotlivých regionů a k zabezpečení harmonického a vyváženého rozvoje jednotlivých regionů. [10]

2.2 Regionální rozvoj v České republice

Regionální politika je disciplína, která vznikla v západní Evropě již před 2. světovou válkou. Její význam se ovšem zvýšil až po válce v období významných strukturálních změn, rychlého růstu ekonomiky, ekonomické a sociální diferenciaci mezi regiony a vzniku integračního uskupení států (Evropské společenství). Pod názvem *politika*

hospodářské a sociální soudržnosti představuje z hlediska rozsahu druhou nejvýznamnější politiku Evropských společenství. [10]

2.2.1 Nárůst regionálních rozdílů

Po roce 1989 převzal nový stát na jedné straně nevykonnou ekonomiku, na druhé straně však byly meziregionální rozdíly – v porovnání s evropskými poměry – relativně velmi malé v důsledku minulého tlaku státu tyto rozdíly vyrovnávat. [10]

V důsledku transformace české ekonomiky na standardní tržní ekonomiku od roku 1990 se vývoj v jednotlivých regionech projevuje rozdílnou dynamikou. Problémy vznikly zejména tam, kde existoval nadprůměrný podíl konkurence neschopných a neefektivních výrobních kapacit, které procházejí útlumem s dopady na ztrátu hospodářské dynamiky, životní úroveň a zaměstnanost regionu. V průběhu transformačního procesu v České republice (dále jen ČR), zejména v období let 1992-1997, regionální politika zůstávala na okraji zájmu vládní politiky a byla chápána jen jako jednorázový prostředek pro řešení případných regionálních problémů. Opatření regionální politiky se v zásadě redukovala na diferencovanou podporu podniků se zvýhodněním ve vymezených problémových regionech. Tento přístup byl částečně ovlivněn do té doby malými meziregionálními rozdíly, které se zvyšují teprve od roku 1996 (zejména pokud jde o úroveň nezaměstnanosti). [10]

2.2.2 Zrušení regionálních orgánů

Po politickém převratu byl v roce 1990 zrušen systém národních výborů, nebyly ustanoveny orgány regionální samosprávy (v krajské či okresní úrovni). Centralizace v rozhodování o problematice regionálního rozvoje se dále prohloubila. Po celou dobu roku 1990 probíhal spor, zda má být vybudována silná vyšší územní samospráva založená na zemském principu, nebo slabší na principu krajském. Stejně jako u obcí je materiální síla vyšších územních celků odvozena od jejich velikosti a s tím souvisejících rozpočtových a majetkových možností. Spor zemské a krajské varianty nebyl vyřešen ani při rozdělení Československa a přijetí nové ústavy č. 1/1993 Sb. pro Čechy, Moravu a Slezsko. Zrušením regionální samosprávy se snížily možnosti regionů řešit své problémy. Aktivita obcí nemohly tento chybějící článek nahradit i proto, že v ČR existuje enormní

počet malých obcí a okresním úřadům jako orgánům státní správy nepříslušelo rozhodovat o otázkách regionálního rozvoje. [14], [10]

Vytvořením krajů roku 2000 byla ukončena dlouholetá diskuse o postavení vyšší územní samosprávy u nás. Teprve roku 1997 bylo rozhodnutí vyjít z krajského principu, a to na základě 14 malých krajů. Tyto kraje byly podstatně menší a slabší než kraje z roku 1960 (*viz příloha č. 1*). Vzorem krajů zřízených ústavním zákonem č. 347/1997 Sb., o vytvoření vyšších územních samosprávních celků se stalo krajské zřízení zavedené zákonem č. 280/1948 Sb. k 1. 1. 1949 komunistickou vládou prezidentství Klementa Gottwalda, proto se též pro tento typ krajského zřízení používá pojem "Gottwaldovy kraje". Tyto kraje byly po jedenácti letech nahrazeny sedmi většími kraji podle zákona č. 36/1960 Sb., o územním členění státu. Bez vzniku samosprávných krajů by nebylo možno vypracovat ani systém podpory regionálního rozvoje v ČR, zakotvený v zákoně č. 248/2000 Sb., o podpoře regionálního rozvoje. [14]

Přístup k této problematice vychází z poznání, že samotné tržní prostředí mnohdy nestačí k tomu, aby byl zabezpečen vyvážený a harmonický rozvoj na celém území státu. Chce-li stát vytvořit nové šance pro obyvatele všech regionů, musí v určité míře přijímat opatření na státní, regionální nebo i nadnárodní úrovni ke zmírnění rozdílů. [10]

Regionální politika je ovlivňována několika skupinami faktorů. Nejvíce jich je ekonomických, především plné využití všech výrobních faktorů, zejména výrobních sil, ekonomický růst všech regionů, optimální rozmístění podniků Ze sociálních faktorů jde především o plnou zaměstnanost, regionální rozdělení příjmů, o dosažení maximální míry tzv. obecného blaha. Významné jsou i ekologické faktory a to působící nejen v zájmu obyvatel méně rozvinutých regionů, ale i v zájmu obyvatel přelidněných regionů. [11]

2.2.3 Příprava vstupu do Evropské unie

Impulsem pro rozvoj regionální politiky v ČR se stalo úsilí o vstup do Evropské unie (dále jen EU). Žádost o přijetí byla podána v roce 1996.

Při přípravě na vstup do EU také Evropská komise v roce 1997 kritizovala, že v České republice neexistuje výraznější regionální politika („v ČR existuje pouze několik celostátních odvětvových přístupů, nezávislá politika regionálního rozvoje přitom chybí, nutno vypracovat odpovídající mechanismy koordinace na celostátní úrovni a posílit dosavadní finanční zdroje určené na regionální rozvoj, zavést právní, správní a rozpočtový rámec integrované regionální politiky“)¹⁾. I na základě této kritiky bylo v roce 1997 připraveno nové pojetí regionální politiky v ČR, které se promítlo v materiálu **Zásady regionální politiky vlády**. Tyto zásady pak v průběhu let 1998-2000 byly rozpracovány v navazujících legislativních, koncepčních a programových výstupech. Nové pojetí provádění regionální politiky je kompatibilní s přístupy ostatních členských států EU i v EU samotné. [10]

2.3 Úrovně provádění regionální politiky

Regionální politika se provádí na dvou úrovních, a to na úrovni:

- a) **republikové** (státní) – selektivně, kterou zajišťují příslušné úřední orgány státní správy, se zaměřením na předem vymezené regiony. Činnost na republikové úrovni zahrnuje sledování a hodnocení dosažené meziregionální úrovně, tvorbu koncepce regionální politiky (zpracování Strategie regionálního rozvoje ČR), stanovení rozsahu podpory státu pro regionální programy rozvoje, koordinaci prostředků strukturálních fondů EU, vyčleněných na realizaci regionálních programů rozvoje pro předem vymezené regiony a spolufinancování těchto programů.
- b) **regionální** – celoplošně, kterou zabezpečují orgány regionální samosprávy, se zaměřením na vnitroregionální problematiku (vazba na obce, mikroregiony, okresy).

¹⁾ Zdroj: *Časopis Veřejná správa číslo 7* [online]. [cit 21. 11. 2004]. Dostupné z: <http://www.vnitro.cz/2001/0007>

2.4 Podporované regiony v rámci systému regionální politiky státu

Podle Zákona o podpoře regionálního rozvoje se rozumí pod pojmem region „územní celek vymezený pomocí administrativních hranic krajů, okresů obcí nebo sdružení obcí, jehož rozvoj je podporován podle tohoto zákona“².

V podmínkách ČR mohou být podporovány:

- a) **regiony se soustředěnou podporou státu** (viz příloha č. 2), které se podle charakteru svého zaostávání člení na:
 - 1. strukturálně postižené regiony – průmyslové oblasti s útlumem tradičních odvětví, s vysokým stupněm urbanizace a vysokou mírou nezaměstnanosti.
 - 2. hospodářsky slabé regiony – oblasti charakteristické nízkou životní a hospodářskou úrovní, převážně jde o venkovské oblasti s nižším stupněm urbanizace a ekonomického rozvoje, avšak s lepším přírodním prostředím (viz příloha č. 2).

- b) **další regiony, pokud o tom rozhodne vláda** – například pohraniční oblasti, bývalé vojenské prostory, regiony postižené živelnými pohromami, regiony se silně narušeným či poškozeným životním prostředím, některé mikroregiony s vysokou mírou nezaměstnanosti. [12]

2.5 Programové dokumenty a nástroje regionální politiky

2.5.1 Programové dokumenty

Soustavu programových dokumentů regionální politiky tvoří:

- a) strategie regionálního rozvoje ČR,
- b) regionální programy rozvoje, zpracované pro předem vymezené regiony.

²) Zdroj: Zákon č. 248/2000 Sb. o podpoře regionálního rozvoje

ad a) Strategie regionálního rozvoje

Základním státním koncepčním dokumentem v oblasti podpory regionálního rozvoje je **strategie regionálního rozvoje**. Jedná se o dokument, který je pravidelně inovovaný zhruba v 3 – 7 letém cyklu, který formuluje přístup státu k podpoře regionálního rozvoje, poskytuje potřebná východiska a stanovuje rozvojové cíle a zásady pro vypracování regionálních programů rozvoje.

Tento dokument obsahuje zejména analýzu regionálního rozvoje České republiky v uplynulém období (odvětví, sektorů, regionů); charakteristiku slabých a silných stránek jednotlivých regionů, odvětví a sektorů (SWOT analýza); definování rozvojové regionální strategie republiky, návrh strategie dalšího prostorového rozvoje; vymezení státem podporovaných regionů (strukturálně postižené a hospodářsky problémové regiony); způsob zabezpečení strategie a doporučení pro jednotlivé orgány ohledně programových podpor, změn politiky apod.; závěry, úkoly a doporučení. [10]

ad b) Regionální programy rozvoje

Od roku 1999 jsou pro nejproblémovější regiony v ČR (vybrané strukturálně postižené a hospodářsky slabé regiony) realizovány **státní programy regionálního rozvoje**.

Jde o víceoborové a víceleté programy, které mají stanoven pevný časový a finanční rámec. Jsou realizovány za pomoci strukturálních fondů EU. Programy obsahují zejména hodnocení dosavadního vývoje, analýzu silných a slabých stránek regionu; rozvojovou strategii regionu (*viz příloha č. 7*); podrobné vymezení priorit a opatření k zabezpečení stanovené strategie, včetně definování cílů, kterých má být v rámci jednotlivých opatření dosaženo; stanovení rozsahu finančních prostředků v členění podle opatření; stanovení způsobu realizace programu (podmínky pro výběr jednotlivých projektů); odpovědnost za realizaci programu, způsob řízení a vyhodnocování programu. [9]

2.5.2 Nástroje k podpoře regionální politiky

K zabezpečování regionální politiky lze využívat ekonomické a finanční nástroje. Jedná se zejména o následující základní instrumenty:

- a) státní záruky za bankovní úvěry (např. cenově zvýhodněné záruky za bankovní úvěr na realizaci projektu či leasingu),
- b) plné či částečné úhrady úroků z bankovních úvěrů,
- c) poskytování dotací nebo půjček,
- d) poskytování prémie za vytvořená pracovní místa. [13]

Nástroje regionální politiky se mohou – na základě situační analýzy a z toho vyplývající rozvojové strategie – zaměřovat na různé problémy spojené s rozvojem regionů, především na podporu:

- a) hospodářských aktivit v území formou přímé i nepřímé podpory podnikání včetně a agrokomplexu a cestovního ruchu,
- b) vybavení území dopravní infrastrukturou a dopravními službami,
- c) občanské a technické vybavenosti a veřejných služeb v území s cílem zlepšení životních a pracovních podmínek obyvatel a uspokojování jejich potřeb,
- d) rozvoje lidských zdrojů (zvyšování kvalifikace, zabezpečování rekvalifikací a dalších opatření na trhu práce),
- e) tvorby a ochrany životního prostředí a ochrany krajiny,
- f) zpracování regionálních programových dokumentů a budování institucí, zaměřených k podpoře rozvoje území. [13]

2.6 Působnost vlády a ústředních orgánů

Na vykonávání regionální politiky se podílejí: Vláda ČR, Ministerstvo pro místní rozvoj, Ostatní ústřední orgány státní správy, Okresní úřady, Úřady práce, Kraje, Obce (*viz příloha č. 8*).

2.7 *Financování*

Finanční prostředky z rozpočtu kraje na finanční podporu regionálního rozvoje územního obvodu kraje schvaluje zastupitelstvo kraje. Příjemce této finanční podpory při žádosti o podporu musí doložit finanční zajištění svého podílu. Také musí předložit projekt.

Finanční podpora se poskytuje ve formě:

- a) dotací,
- b) úvěrů za zvýhodněnou úvěrovou sazbu a dobu splatnosti,
- c) návratných finančních výpomocí.

2.7.1 *Správa finančních prostředků*

Správa finančních prostředků určených k zabezpečení regionální politiky státu ze strany Ministerstva pro místní rozvoj zahrnuje finanční prostředky státního rozpočtu ČR vyčleněné na:

- a) regionální programy rozvoje pro předem jmenovitě určené regiony,
- b) programy regionální podpory podnikání.

Ministerstvo pro místní rozvoj spravuje i finanční prostředky EU pro regionální programy určené na podporu předem stanovených regionů.

2.8 *Regionální politika České republiky*

Regionální politika ČR se soustřeďuje na rozvoj jednotlivých regionů. Snaží se o to, aby se celková úroveň regionů dostala na úroveň rozvinutosti Evropské unie. Zároveň je snaha o vyvážený a udržitelný rozvoj jednotlivých regionů v ČR, tedy aby Česká republika byla schopna danou úroveň rozvinutosti dlouhodobě udržovat a postupně ji zvyšovat. Pro porovnání ekonomické situace EU a ČR bych zmínila například úroveň inflace, která v EU činí přibližně 2,1% a v ČR přibližně 2,6% (za poslední čtvrtletí roku 2004). Růst reálného hrubého domácího produktu činí v EU 0,6%, zatímco v ČR 2,2%, ale při menším základu. Problémy jsou spatřovány v nedostatečné dopravní infrastruktuře, nedostatečné ochraně životního prostředí, vysoké nezaměstnanosti – růst zaměstnanosti v EU činí 0,3% a v ČR 1%, nedostatečné kvalitě poskytovaných služeb, neefektivním

využívání hospodářského a přírodního potenciálu, turistického potenciálu regionů a obcí atd. Například podíl osob zaměstnaných v sektoru služeb na celkové zaměstnanosti činí v EU 71,4% a v ČR 56,1%.

Velká část pozornosti se v ČR soustřeďuje na rozvoj cestovního ruchu. Je snaha vylepšovat technické a materiálové vybavení středisek cestovního ruchu. Českou republiku navštěvuje stále více zahraničních turistů, především ze zemí EU, kteří většinou požadují vyšší úroveň poskytovaných služeb, která je běžná v zemích EU. Je potřeba dosáhnout lepší nabídky a využití turistického potenciálu regionů a obcí, zlepšit dopravní dostupnost turisticky atraktivních míst a památek, zlepšit poskytování služeb cestovního ruchu a také zkvalitnit informační obsluhu a marketing cestovního ruchu. Rozvoj infrastruktury pro cestovní ruch se budu snažit ilustrovat na konkrétním projektu města Desné, jehož cílem je zvýšit turistickou atraktivnost lokality, což bude mít za následek rozvoj cestovního ruchu ve městě a s tím spojený hospodářský rozvoj města a regionu. Projekt bude přímo vytvářet nové služby a produkty pro cestovní ruch.

3 Podstata a význam Strukturálních fondů Evropské unie

3.1 Vymezení a význam pojmu "Strukturální fondy"

Strukturální fondy jsou hlavním nástrojem regionální a strukturální politiky. Jsou základním finančním nástrojem provádění politiky hospodářské a sociální soudržnosti. Významně se začaly uplatňovat na hospodářském a sociálním rozvoji až v období přípravy jednotného trhu (1986-1992) a s rozšířením Společenství o hospodářsky slabší země (Řecko 1981, Španělsko a Portugalsko 1986). V roce 1988 byly fondy reformovány. [5]

Strukturální fondy Evropské unie jsou spravovány Evropskou komisí a slouží k financování strukturální pomoci Společenství, která je směřována převážně do chudších regionů členských států a s jejich pomocí je posilována hospodářská a sociální soudržnost EU tak, aby byly splněny výzvy jednotného vnitřního trhu. Jednotlivé strukturální fondy mají svoje statusy, podle kterých samostatně nebo ve spolupráci přidělují prostředky na jednotlivé aktivity. [15]

3.2 Druhy strukturálních fondů

V současné době existují čtyři strukturální fondy, ze kterých členské země čerpají finance prostřednictvím "národních programových dokumentů". Jedná se o Evropský fond regionálního rozvoje, Evropský sociální fond, Evropský zemědělský garanční a podpůrný fond, Finanční nástroj pro podporu rybolovu. [16]

European research and development fund (Evropský fond regionálního rozvoje – dále uváděn pod zkratkou **ERDF**) pomáhá podporou rozvoje a strukturálních změn odstraňovat zásadní problémy v zaostávajících regionech a v upadajících průmyslových oblastech. Financuje investice do infrastruktury, vytváření pracovních míst, podporuje místní rozvoj, zaměstnanost, malé a střední podnikání v problémových regionech, vědu a výzkum.

European social fund (Evropský sociální fond – dále uváděn pod zkratkou **ESF**) se zaměřuje na boj s nezaměstnaností, rozvoj lidských zdrojů a na podporu integrace na trhu práce – pomáhá nezaměstnaným a znevýhodněným skupinám zapojit se do pracovního procesu.

European agriculture guarantee and guidance fund (Evropský zemědělský garanční a podpůrný fond – dále uváděn pod zkratkou *EAGGF*) - do systému strukturálních fondů je zahrnuta pouze podpůrná sekce, která poskytuje podporu modernizaci a zlepšování struktury aktivit v zemědělství.

Financial instrument for fisheries guidance (Finanční nástroj pro podporu rybolovu – dále uváděn pod zkratkou *FIFG*) se zaměřuje na podporu rybolovu a modernizaci rybářského průmyslu. [17]

3.3 Finanční prostředky EU na politiku hospodářské a sociální soudržnosti

Politika hospodářské a sociální soudržnosti (regionální a strukturální politika) konzumuje více než třetinu celého rozpočtu EU, který činí zhruba 640 miliard Euro. V období 2000-2006 na ni bylo vyčleněno zhruba 213 miliard Euro.

Prostředky ze strukturálních fondů jsou využívány k naplnění předem jasně stanovených priorit, tzv. Cílů. V tomto programovém období 2000-2006 jsou to cíle tři:

Cíl 1 (Povzbuzování rozvoje a strukturálních změn zaostávajících regionů) se zaměřuje na podporu rozvojových aktivit nejzaostalejších regionů (jejichž HDP nedosahuje 75% průměru EU.

Cíl 2 (Podpora strukturálně postižených regionů) usiluje o hospodářskou a sociální přeměnu vybraných regionů, které čelí hospodářským a sociálním obtížím.

Cíl 3 (Podpora přizpůsobování a modernizace politik a systému vzdělávání, školení a zaměstnanosti) se týká zejména podpory vzdělávání a zaměstnanosti v regionech mimo Cíl1.

Stěžejní oblast pomoci ze strukturálních fondů doplňují tzv. iniciativy Společenství (INTERREG III, EQUAL, LEADER+ a URBAN II), ze kterých bude ČR v následujících třech letech využívat první dvě uvedené (viz příloha č. 9). [16]

Fond soudržnosti, který nepatří mezi strukturální fondy, poskytuje prostředky na velké investiční projekty v sektorech životního prostředí a dopravy (transevropské dopravní sítě) v členských státech Unie, jejichž HDP je nižší než 90% průměru EU. Tuto podmínku Česká republika splňuje (momentálně představuje její HDP na obyvatele asi 61 % průměru

EU. Kromě toho, že Fond poskytuje příspěvky na projekty, které přispívají k dosažení cílů v oblasti životního prostředí a transevropských dopravních sítí, má také zajistit posun podporovaných států k rozpočtové stabilitě, vyžadované EMU (hospodářská a měnová unie), aniž by se omezovaly rozsáhlé investice, jež jsou v těchto oblastech nutné. Míra pomoci EU poskytovaná fondem je 80 – 85 % veřejných nebo ekvivalentních výdajů. Konkrétní výše pomoci je stanovena podle typu projektu, jenž má být řešen. [15]

Tabulka č. 1 - Finanční alokace pro ČR v období 2004-2006 (mil. Euro)

	Celkem	2004	2005	2006
Fond soudržnosti (průměr)	945,3	316,9	266,1	362,3
Strukturální fondy (Cíl 1-3)	1584,4	381,5	528,9	674
Cíl 1	1454,1	338,9	485,4	629,8
Cíl 2	71,3	23,3	23,8	24,2
Cíl 3	58,8	19,2	19,6	20
Iniciativy společenství	100,8	28,6	32,1	40
INTERREG III	68,7	21	21,4	26,3
EQUAL	32,1	7,6	10,7	13,8
Strukturální operace celkem	2630,5	727	827,1	1076,3

Zdroj: *Strukturální fondy* [online]. [cit. 24. 1. 2005]. Dostupné z: <<http://www.strukturalni-fondy.cz>>

Tabulka ukazuje rozdělení finančních prostředků získaných od EU, které má možnost ČR v prvních třech letech svého členství v EU vyčerpat v rámci regionální a strukturální politiky EU. Jedná se zhruba o 2,6 miliardy Euro, tedy více než 81 miliard Kč, což je nemalá částka. Tyto prostředky poplynou do ČR prostřednictvím strukturálních fondů, Fondu soudržnosti a takzvaných iniciativ společenství (iniciativy Interreg III a Equal). Nejvíce prostředků plyne ze strukturálních fondů – přibližně 1,58 mld. Euro, z nichž je největší část věnována na rozvoj a strukturální změny nejzaostalejších regionů (14,5 mld. Euro), dále na podporu strukturálně postižených regionů (71,3 mil. Euro) a na podporu vzdělání a zaměstnanosti (58,8 mil. Euro). Na druhém místě je Fond soudržnosti, odkud plyne 9,45 mld. Euro. Z iniciativ společenství plyne 100,8 mil. Euro, a to 68,7 mil. Euro na příhraniční spolupráci a 32,1 mil. Euro na překonávání nerovnosti a diskriminace v přístupu na trh práce.

Z jednotlivých strukturálních fondů dochází k financování projektů, které jsou vypracovány na základě Cílů strukturální a regionální politiky a také Iniciativ Společenství V následující tabulce uvádím, z jakých fondů jsou jaké Cíle a Iniciativy financovány.

Tabulka č. 2 – Financování ze strukturálních fondů

	Cíl 1	Cíl2	Cíl 3	INTERREG III	URBAN II	LEADER +	EQUAL
ERDF	x	x		x	x		
ESF	x	x	x				x
EAGGF	x					x	
FIFG	x						

Zdroj: *Czech Trade* [online]. [cit. 17. 12. 2004]. Dostupné z: <<http://www.euroservis.czechtrade.cz>>

V tabulce vidíme, že Cíl 1 (rozepsán již v 3.3) je financován ze všech strukturálních fondů, Cíl 2 (rozepsán již v 3.3) je financován z Evropského fondu regionálního rozvoje a Evropského sociálního fondu a Cíl 3 (rozepsán již v 3.3) pouze z Evropského sociálního fondu. Z Evropského fondu regionálního rozvoje je financován Interreg III - přeshraniční spolupráce a Urban II - hospodářská a sociální obnova městských oblastí postižených krizí. Leader +, rozvoj venkova, je financován z Evropského zemědělského garančního a podpůrného fondu a Equal, překonávání nerovnosti a diskriminace v přístupu na trh práce, je financován z Evropského sociálního fondu.

3.4 Realizace pomoci ze Strukturálních fondů v České Republice

Pro získání prostředků z rozpočtu EU musí být připraveny programové dokumenty, ve kterých jsou jasně určeny priority, jež bude ČR společně s Evropskou unií podporovat. Pomoc se strukturálních fondů EU je pak realizována pomocí tzv. operačních programů. Základním programovým dokumentem pro čerpání finančních prostředků ze strukturálních fondů EU je *Národní rozvojový plán* na léta 2004 – 2006. Obsahuje popis současné situace, definuje strategii, vymezuje zaměření operačních programů, stanovuje monitorování a určuje finanční rámec Národního rozvojového plánu.+ Na jeho základě byly s Evropskou komisí dojednány texty *Rámce podpory Společenství* a pěti odvozených operačních programů pro realizaci pomoci v rámci Cíle 1 evropské regionální politiky. Pro Cíl 2 a Cíl 3 byly vyjednány Jednotné programové dokumenty pro hl. m. Praha.

3.5 *Rámec podpory Společenství*

Rámec podpory Společenství (dále jen RPS) je rozvojový program, který má charakter smlouvy mezi vládou České republiky a Evropskou komisí. Tato smlouva specifikuje závazek obou stran poskytnout prostředky na dosažení cílů v dokumentu uvedených. Podkladem pro jednání o Rámci podpory Společenství je konečná verze Národního rozvojového plánu. RPS vymezuje prioritní cíle a oblasti, do kterých směřují prostředky ze strukturálních fondů EU, definuje základní institucionální uspořádání ze strukturálních fondů a finanční rámec. [15]

Řídícím orgánem pro Rámce podpory společenství, který nese celkovou odpovědnost za účinnost, správnost řízení a provádění pomoci poskytované ze strukturálních fondů České republiky, je Ministerstvo pro místní rozvoj (Odbor rámce podpory Společenství), které tak nese celkovou odpovědnost za provádění regionální a strukturální politiky EU v ČR. Za každý z operačních programů pak odpovídá jedno z ministerstev ČR a je mu přidělen určitý podíl z prostředků určených pro regiony Cíle 1 v ČR. [15], [16]

V období 2004 – 2006 bude Česká republika využívat Cíle 1 strukturálních fondů prostřednictvím 4 oborových programů a 1 multiregionálního programu, které pokrývají celou zemi s výjimkou Prahy, jelikož přesahuje stanovené maximum 75 % HDP průměru EU a na prostředky v rámci Cíle 1 tudíž nemá nárok. Strukturální operace budou realizovány prostřednictvím Cílů 2 a 3. [18]

Programy Cíle 1, které jsou obecně zaměřeny na trvalý rozvoj založený na konkurenceschopnosti, mají tři specifické cíle:

- 1) vytvořit příznivé ekonomické klima pro podniky,
- 2) zvýšit flexibilitu trhu práce,
- 3) zkvalitnit infrastrukturu.

Tabulka č. 4 – Finanční prostředky na Rámce podpory Společenství = Cíl 1 (EUR)

Rámec podpory společenství (Cíl 1)	2004-2006	2004	2005	2006
Operační program	2004-206	2004	2005	2006
Průmysl a podnikání	260 852 142	60 798 079	87 082 257	112 971 806
Infrastruktura	246 360 355	57 420 408	82 244 353	106 695 594
Rozvoj lidských zdrojů	318 819 283	74 308 763	106 433 869	138 076 651
Rozvoj venkova a multifunkční zemědělství	173 901 427	40 532 052	58 054 838	75 314 537
SROP	545 332 571	105 893 505	151 673 302	196 765 764
Celkem	1 454 265 778	338 952 807	485 488 619	629 824 352

Zdroj: *Strukturální fondy* [online]. [cit. 24. 1. 2005]. Dostupné z: <<http://www.strukturalni-fondy.cz>>

Z tabulky vidíme, že nejvíce finančních prostředků za roky 2004, 2005 a 2006 je alokováno na Společný regionální operační program. Za rok 2004 - 545 332 571 Euro, v roce 2005 – 151 673 302 Euro a v roce 2006 by to mělo být 196 765 764 Euro. Celkem tedy 545 332 571 Euro. Naopak nejméně prostředků jde na Rozvoj venkova a multifunkční zemědělství, celkem 173 901 427 Euro. Celková alokace finančních prostředků na Cíl 1 činí 1 454 265 778 Euro, což je téměř celá finanční částka poskytnutá ze strukturálních fondů. Zbývá část, tedy 130 134 222 Euro je rozdělena na Cíl 2 a Cíl 3 (viz tabulka č. 1).

3.5.1 Operační program Průmyslu a podnikání

Globálním cílem je zvýšení konkurenceschopnosti podnikatelských služeb a dokončení potřebných strukturálních změn v průmyslu.

Operační program Průmyslu a podnikání zpracovává cíle a strategie průmyslové politiky. Častým posláním operačního programu je přispět jeho realizací k zachování a dalšímu rozvoji konkurenceschopnosti efektivně vyrábějícího průmyslového sektoru v České republice. [15]

Národní koncepcí, která byla schválena vládou ČR a která určuje strategický cíl operačního podnikání, je Koncepce průmyslové politiky. [15]

Operační program Průmyslu a podnikání je koncipován jako operační program financovaný z Evropského fondu regionálního rozvoje, jehož řídicím orgánem je Ministerstvo průmyslu a obchodu. [15]

3.5.2 Operační program Rozvoj lidských zdrojů

Operační program Rozvoj lidských zdrojů tvoří základ pro realizaci podpory z ERDF fondu v oblasti rozvoje lidských zdrojů v České republice na období 2004-2006. Řídícím orgánem je Ministerstvo práce a sociálních věcí. [15]

Globálním cílem tohoto operačního programu je dosažení vysoké a stabilní zaměstnanosti založené na kvalifikované a flexibilní pracovní síle, integraci sociálně vyloučených skupin obyvatelstva, konkurenceschopnosti podniku při respektování principu udržitelného rozvoje. [15]

Souběžně s řešením problematiky rozvoje lidských zdrojů jsou uplatňovány také cíle celoplošného významu, tzv. horizontální témata: rovné příležitosti, udržitelný rozvoj, informační společnost, podpora místním iniciativám. [15]

Jednou z cest, jak dosáhnout těchto cílů, je účelné využití finanční pomoci z Evropského sociálního fondu, který umožňuje čerpání těchto prostředků prostřednictvím OP Rozvoj lidských zdrojů. Žadatelům bude poskytnuta podpora ve výši 422,43 mil EUR. Operační program Rozvoj lidských zdrojů bude spolufinancován z ESF. [15]

Pomoc je zaměřena na:

1. Jednotlivce

- Uchazeči o zaměstnání, osoby dlouhodobě nezaměstnané.
- Absolventi škol a mladiství, lidé se zdravotním postižením, lidé nad 50 let věku, osoby s nízkou úrovní kvalifikace, lidé pečující o členy rodiny.
- Matky s mladými dětmi, matky samoživitelky, dlouhodobě nezaměstnané ženy, ženy se základním vzděláním nebo bez vzdělání.
- Osoby sociálně znevýhodněné, migranti, azylanti, etnické menšiny.
- Žáci a studenti ZŠ, SŠ, VOŠ, zájemci o další studium na SŠ a VOŠ, učitelé, ředitelé ve školství, výchovní poradci.
- Zaměstnanci, zaměstnavatelé a zájemci o zahájení podnikání.

2. Organizace a instituce:

- Orgány služeb zaměstnanosti, spolupracující organizace a jejich pracovníci.

- Poskytovatelé sociálních služeb, pracovníci sociálních služeb, dobrovolníci.
- Organizace vytvářející světové programy, členské organizace.
- Nevládní neziskové organizace.
- ZŠ, SŠ, VOŠ, vzdělávací a poradenské instituce, VŠ, instituce výzkumu a vývoje.
- Orgány státní správy, kraje a obce, veřejné instituce, profesní sdružení.
- Podniky, zvláště malé a střední. [15]

V rámci OP RLZ mohou žádat o finanční podporu:

1. Nepodnikatelské subjekty – žádost mohou podat obce, svazky obcí, kraje, organizace zřizované obcemi nebo kraji, nestátní neziskové organizace.
2. Podnikatelské subjekty – fyzické nebo právnické osoby, podávající žádost v rámci grantových schémat.

3.5.3 Operační program Infrastruktura

Globálním cílem OP Infrastruktura je ochrana a zlepšování stavu životního prostředí a rozvoj dopravní infrastruktury při respektování principu udržitelného rozvoje. Finanční prostředky budou čerpány z Evropského fondu regionálního rozvoje. Řídícím orgánem je Ministerstvo životního prostředí. [15]

Jedná se o modernizaci dopravních infrastruktur národního významu a jejich napojení na transevropské sítě, snížení ekologických dopadů dopravy a zlepšení bezpečnosti na silnicích a rovněž o posílení ekologických infrastruktur. [18]

V ČR je stav komunikací velice vážný, problém je spatřován v nedostatku finančních prostředků na jejich opravu. Také mosty vedoucí nad silnicemi nebo železničními tratěmi jsou v nebezpečném stavu a mohly by způsobit velké škody. Je také potřeba, aby se v určitých lokalitách omezil počet automobilů na silnicích, protože je ohrožováno životní prostředí.

3.5.4 Operační program Rozvoj venkova a multifunkční zemědělství

Strategie operačního programu Rozvoj venkova a multifunkční zemědělství vychází z analýzy situace v zemědělství a venkovském prostoru. Česká republika chce podporovat

a dále navazovat na cíle stanovené v koncepci agrární, lesnické a vodohospodářské politiky, které pro období před vstupem do Evropské unie schválila vláda ČR. [15]

Operační program Rozvoj venkova a multifunkční zemědělství se zaměřuje na pomoc pro zemědělství, pro zpracování produktů a lesnictví, aby se tato odvětví přizpůsobila trhu v EU, kvality produktů a zisků, diverzifikace zemědělských činností a podpora usídlení se mladých zemědělců. Zaměřuje se na rozvoj venkova, rybolovu a odborného vzdělávání – tato priorita zahrnuje prevenci povodní a nápravu škod, scelování pozemků, pilotní projekty s místní působností inspirované programem LEADER + (*viz příloha č. 9*), pro rybolov zvýšení produktivity, podporu akvakultury slučitelné se životním prostředím, modernizaci zpracovatelských zařízení a hledání nových trhů. [18]

3.5.5 Společný regionální operační program

Zatímco ostatní programy jsou oborové, tento multiregionální program zesílí jejich dopad na místní úrovni, především akcemi spadajícími do odpovědnosti obecních úřadů a regionů: podpora podnikatelů díky přístupu "na míru" (přímá pomoc podnikům, diverzifikace, opětovné zhodnocení tradičních řemesel,...), regionální infrastruktury (doprava a především místní hromadná doprava), lidské zdroje (sociální infrastruktury pro zranitelné skupiny, posílení administrativních kapacit,...). Priorita "Vyvážený a trvalý cestovní ruch", která rovněž zahrnuje opatření supraregionálního charakteru, se vztahuje na infrastruktury, kvalifikaci a podporu partnerství a sítí spojených do řetězce turistických služeb, mimo jiné s ohledem na pozitivní dopad pražského cestovního ruchu na ostatní regiony (*viz příloha č. 10*). [18]

Každý program také obsahuje opatření technické pomoci pro informování, sledování, kontrolu a zhodnocení.

4 Obecný postup žádosti o dotaci ze Strukturálních fondů

4.1 Žadatel o dotaci

Dotace lze poskytnout žadateli, který splňuje níže uvedené podmínky a podmínky uvedené u jednotlivých programů. Žadatelem může být také subjekt, který bude dotační prostředky administrovat jiné fyzické nebo právnické osobě, pokud je uvedeno u jednotlivých programů. [19]

Žadatelem nemůže být subjekt, který nemá trvalý pobyt, případně sídlo na území ČR nebo neprokáže, že oprávněně podniká na území ČR. Žadatelem nemůže být organizační složka státu, příspěvková organizace, subjekty v působnosti Ministerstva obrany, Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy, Ministerstva průmyslu a obchodu, Ministerstva životního prostředí, Ministerstva vnitra a Ministerstva pro místní rozvoj (pokud není u jednotlivých programů uvedeno jinak). Žadatel, který obdržel v příslušném roce na účel nebo na předmět, pro který je požadovaná dotace, úvěr s podporou Podpůrného a garančního rolnického a lesnického fondu, a. s. nebo dotaci či příspěvek z rozpočtu ministerstev apod. [19]

4.2 Podmínky, za kterých je přidělena dotace

Dotaci poskytne příslušné ministerstvo, jestliže žádost i žadatel splňují podmínky a lhůty stanovené zásadami pro poskytnutí dotace. Žádosti o dotace dle jednotlivých dotačních programů se projednávají podle pořadí, v jakém byly zaregistrovány na příslušném ministerstvu. [19]

Dotace přísluší žadateli, který není v likvidaci nebo na jehož majetek nebyl prohlášen konkurs, neprobíhá konkursní řízení nebo řízení vyrovnací, nebo nebyl návrh na prohlášení konkursu zamítnut pro nedostatek majetku. [19]

Dojde-li příslušné ministerstvo k závěru, že podmínky pro poskytnutí dotace nejsou splněny, sdělí to písemně žadateli spolu s důvody, pro které nelze dotaci poskytnout. Zamítnutí žádosti je konečné a nelze proti němu podat stížnost ani odvolání. [19]

4.3 Vyplnění žádosti o dotaci

Žadatel dokládá v žádosti své identifikační údaje dle závazného vzoru uvedeného v příloze včetně "Čestného prohlášení" a dále údaje a informace uvedené u jednotlivých programů v odstavci "Žádost obsahuje" a příslušných tabulkách. Žadatel je povinen uvést požadované údaje úplně a pravdivě. [19]

Žádosti o dotaci se podávají samostatně za každý dotační program a za každý předmět dotace dle sídla podnikání (u právnické osoby) a dle trvalého bydliště (u fyzické osoby). Zjistí-li příslušné ministerstvo, že žádost je neúplná nebo obsahuje-li nepravdivé údaje, vrátí ji žadateli spolu s uvedením vad podání a s výzvou a lhůtou k jejich odstranění. Nedojde-li k odstranění vad žádosti do stanovené lhůty, žádost se zamítne. [19]

Žádost o dotaci žadatel předá na příslušné ministerstvo, které má dotaci na starosti. Žádost lze předat osobně na příslušném ministerstvu nebo oprávněné osobě, která žádost předá za žadatele, nebo poštou s razítkem pošty ve stanoveném termínu. [19]

4.4 Poskytnutí dotace

Příslušné ministerstvo vydá žadateli dotaci na základě "rozhodnutí o poskytnutí dotace". Rozhodnutí se vyhotovuje minimálně v pěti vyhotoveních, každé vyhotovení rozhodnutí má hodnotu originálu. Rozhodnutí obdrží příjemce dotace, dvakrát útvar příslušného ministerstva, který rozhodnutí vydal, z toho jedno předá příslušnému útvaru plateb příslušného ministerstva k proplacení, dvakrát příslušné pracoviště ministerstva, z toho jedno vyhotovení předá místně příslušnému finančnímu úřadu. Finanční vyjádření dotace v rozhodnutí bude uvedeno v částkách zaokrouhlených na celé Kč směrem dolů. [19]

5 Čerpání zdrojů z fondů EU na Městském úřadě v Desné

5.1 Informace o projektu

Na základě Výzvy k předkládání projektů Krajského úřadu v Liberci (*viz příloha č. 12*) se město Desná rozhodlo požádat o dotaci z fondů EU na projekt, který spadá pod Společný regionální operační program (SROP). Jedná se o prioritu č. 5.4 – Rozvoj cestovního ruchu, opatření číslo 5.4.1 – Rozvoj služeb pro cestovní ruch, podopatření č. 5.4.1.2 – Rozvoj služeb pro cestovní ruch (regionální úroveň) a oblast pomoci – Sdílené služby pro turistický průmysl (*viz příloha č. 10*). Projekt je evidován pod názvem Jizerskohorské informační centrum – zlepšení služeb v regionu.

Projekt spočívá ve vybudování regionálního turistického informačního centra, které bude nejen informovat turisty o stávajících nabídkách cestovního ruchu, ale tyto nabídky také aktivně vytvářet. Turistické informační centrum by mělo být vybudováno v objektu Riedlovy vily v Desné. Cíl a aktivity projektu přispějí k nastartování aktivní tvorby produktů a služeb cestovního ruchu v oblasti Jizerských hor, ke zvýšení turistické atraktivnosti regionu a tím následně k větší návštěvnosti města i regionu českými i zahraničními turisty. Sekundárně rozvoj cestovního ruchu povede k růstu životní úrovně místních obyvatel a ke snížení nezaměstnanosti v regionu.

5.2 Žádost o dotaci

Vypracovat žádost o dotaci není jednoduchá záležitost. Musí zde být dodržovány veškeré předpisy a náležitosti. Pokud se objeví chyba, žádost je vrácena k přepracování, a to nejlépe do druhého dne. Projektová žádost musí obsahovat:

- 1) Název projektu – výstižná formulace názvu vyjadřující věcný záměr projektu.
"Jizerskohorské informační centrum – zlepšení služeb v regionu"
- 2) Umístění projektu – přesná specifikace místa realizace projektu
Krkonosská 120, 468 61 Desná, Okres: Jablonec nad Nisou, Kraj: Liberecký
- 3) Žadatel, Statutární zástupci, Kontaktní osoby, Úřední adresa, Místo podnikání, Adresa pro doručení

- 4) Základní ekonomické údaje o žadateli (obci) – bilance hospodaření za poslední uzavřené účetní období, příjmy, výdaje, vlastní jmění, cizí zdroje, celková zadluženost, úroky, splátky jistin, leasingu a směnek emitovaných v minulých letech, poměrná část jednorázové splátky dluhopisů, výdaje na dluhovou službu a ukazatele dluhové služby (v %).
- 5) Popis projektu – (viz příloha č. 13)
- 6) Veřejné spolufinancování – příspěvek ze strukturálních fondů, příspěvek z národních veřejných zdrojů (financovaný ze státního rozpočtu, z krajského rozpočtu, z obecních rozpočtů, z SFDI)
Soukromé spolufinancování, celkové uznatelné a neuznatelné náklady projektu
Zdroje finančního krytí projektu (bankovní úvěr, ostatní zdroje žadatele přímé výnosy projektu, vlastní zdroje žadatele).
- 7) Harmonogram realizace – datum zahájení projektu (1.6.2005), datum ukončení projektu (30.6.2006), doba trvání projektu (13 měsíců), celkové uznatelné a neuznatelné výdaje za všechny etapy, stručný popis časové realizace (V přípravné části je třeba vybudovat zázemí, tedy turistické informační středisko v prostorách Riedlovy vily, které spočívá v pořízení vhodného mobiliáře a technického vybavení. V rámci realizační části již začne fungovat IC, které bude vyvíjet následující aktivity: pohlednice, skládačky, kniha o protržení přehrady na Bílé Desné, stolní kalendář dobových fotografií, Desenská bursa příležitostí, webové stránky.)
- 8) Vliv na rovné příležitosti – zajištění rovných podmínek pro muže a ženy: projekt není soustředěn na podporu rovných příležitostí, nemá pozitivní dopad na rovné příležitosti, je z hlediska rovných příležitostí neutrální. Popis a zdůvodnění na rovné příležitosti: Projekt je z hlediska rovných příležitostí neutrální, ale v žádném případě není diskriminační.
- 9) Vliv na životní prostředí - V případě, že se nejedná o investiční projekt, stačí souhlas příslušného orgánu, v případě tohoto projektu je to Krajský úřad v Liberci - Odbor životního prostředí. Pokud se ale jedná o investiční projekt, musí se vypracovat studie vlivů na životní prostředí EIA. Tento projekt nemá negativní vliv na životní prostředí, jelikož je zaměřen pouze na šíření informací a propagaci regionu. Je umístěn na území se zvláštní ochranou, jedná se o Chráněnou krajinnou oblast a Památkově chráněné objekty.

- 10) Informační společnost – Projekt je zaměřen na podporu informační společnosti, neboť vytváří kvalitní internetové stránky ve třech jazykových mutacích, čímž umožňuje neomezený tok informací.
- 11) Udržitelnost – Je v zájmu rozvoje města Desná, aby kvalitní nabídka služeb cestovního ruchu existovala i po skončení tohoto projektu. Naopak, dá se předpokládat, že vytvořením odpovídajícího zázemí pro rozvoj služeb cestovního ruchu bude jejich rozvoj nadále zajištěn. V budoucnu se proto očekávají další investice do rozvoje služeb.
- 12) Publicita – Město Desná má dobré zkušenosti v oblasti propagace obdobných záměrů. Všechny produkty vytvořené v průběhu financování z prostředků EU budou označeny logem Evropské unie dle stanovených norem. Webové stránky budou obsahovat také příslušné logo Evropské unie, dle stanovených norem. Současně bude uvedeno poděkování za podporu projektu. Ve speciálně připravených člancích pro regionální i nadregionální tisk budou zdroje dotací výslovně zmíněny. Město Desná má nově zavedené místní kabelové vysílání, kde budou vysílány krátké propagační filmy, kde budou občané podrobně seznámeni s projektem a se zdroji dotací.
- 13) Veřejná podpora – V posledních 3 letech bylo město Desná příjemcem veřejné podpory (prostředky ze státního rozpočtu, z rozpočtu krajů).
- 14) Veřejné zakázky – V rámci projektu doposud nebyla a ani nebudou vyhlášena výběrová řízení.
- 15) Přílohy – Soulad s rozvojovou strategií, Čestné prohlášení o bezdlužnosti, Podrobný rozpočet projektu, Studie proveditelnosti, Podklady pro ekonomické hodnocení projektu, Čestné prohlášení o nesouběžném předložení akce, Doklady o právní subjektivitě žadatele, Identifikace ekonomického subjektu, Čestné prohlášení o skutečnosti splnění podmínky pro "malý a střední podnik", Podklady pro posouzení finančního zdraví žadatele, Doklad o posouzení vlivu projektu na životní prostředí, Výpis z rejstříku trestů, Doklad o partnerství, Potvrzení o certifikaci služby nebo zařízení cestovního ruchu, Žádost o příspěvek z rozpočtu kraje, Čestné prohlášení o zajištění finančního krytí akce, Projektová dokumentace.

Žádost musí být zpracována také v elektronické formě standardního formuláře Elza. Použitím elektronické žádosti Elza je zaručena správnost vyplnění, neboť program vytvoří

elektronickou formu žádosti a odpadne tak nutnost přepisování údajů z papírové žádosti. Žadatel předkládá tištěný výstup elektronické žádosti a všechny povinné a nepovinné přílohy v požadovaném počtu. Základní přehled náležitostí žádosti:

1) Tištěná verze elektronické žádosti (3x originál)

Tištěný výstup programu Elza v pevné vazbě s podpisem na poslední straně. Pokud žádost podepisuje oprávněný zástupce žadatele, je třeba přiložit notářsky ověřenou plnou moc.

2) Disketa nebo **CD** s elektronickou verzí žádosti (1x elektronické médium).

3) Povinné přílohy k žádosti (1x originál nebo ověřená kopie + 1x kopie).

5.3 Následné kroky po vypracování žádosti

Před odevzdáním žádosti byl projekt konzultován s příslušnými pracovníky Odboru rozvojových strategií na Krajském úřadě v Liberci, zda naplňuje cíle operačního programu. Dokumenty (Žádost a veškeré povinné i nepovinné přílohy) byly vloženy do obálky, která byla řádně zalepena, a spoj byl opatřen samolepkou s podpisem statutárního zástupce. Na obálce musí být vždy uvedeno:

- 1) adresa územně příslušného sekretariátu,
- 2) číslo výzvy,
- 3) název priority, opatření a podopatření,
- 4) úplný název žadatele + adresa,
- 5) název projektu,
- 6) místo realizace projektu (obec + kraj),
- 7) výrazný nápis "NEOTEVÍRAT".

28. 2. 2005 byla obálka odevzdána na Krajském úřadě, Odbor rozvojových programů, kde byla provedena kontrola formálních náležitostí (*viz příloha č. 14*) a kontrola přijatelnosti projektu. Jelikož byly v žádosti zjištěny formální chyby, byla žádost vrácena k opravě a poté zpět odevzdána. Příjem žádostí byl ukončen 31. 3. 2005 ve 12:00 hod.

Jelikož jsou finance na poskytnutí dotace omezené, činí 8,5 milionů Kč celkem, a projektů bylo předloženo 12, vybírají se z tohoto počtu ty nejlepší projekty. 12 projektů tedy bylo předloženo k hodnocení. Hodnocení provádí gestor grantového schématu

(příslušný útvar Krajského úřadu), a to na základě bodového hodnocení pro předem připravené otázky. Bodové hodnocení je ale subjektivní, nebývá tudíž výjimkou ani korupce v důsledku politických zájmů. Projekty by měly být obodovány do 22 kalendářních dnů od vypracování zápisu o kontrole projektů. Hodnotí se, zda projekt odpovídá zadání operačního programu a programového dodatku. Jakmile bude bodování projektů provedeno, bude vypracována hodnotící práva, ve které bude uveden seznam hodnocených projektů, seřazených podle počtu získaných bodů. Hodnocení bude předloženo Národní výběrové komisi ke schválení, a to do 20 kalendářních dnů od ukončení bodování. Na výběr projektů má vliv také výše vlastních zdrojů žadatele, tedy v tomto případě Městského úřadu v Desné, počet předkládaných projektů, zpracování žádosti (jak projekt naplňuje cíle a účely regionu, do jaké hloubky je zpracovaný, zda je již vybraný personální management). Musí být splněna minimální přípustná výše celkových uznatelných nákladů v rámci podopatření 4.2.2 – Podpora regionální a místní infrastruktury ČR (jednotlivý projekt) : 2 000 000 Kč. Předpokládá se, že fáze hodnocení a výběr úspěšných žádostí, včetně oznámení výsledků žadatelům, se uskuteční ve lhůtě 4 měsíců od ukončení příjmu žádostí, tedy do 31. 7. 2005.

Pokud bude projekt úspěšný v rámci výběru, obdrží Městský úřad rozhodnutí o poskytnutí dotace obsahující tuto skutečnost. V opačném případě obdrží dopis se sdělením, že projekt nebyl doporučen k uzavření smlouvy o financování. V tomto případě by se nabízela příležitost přepracovat žádost a předložit ti opětovně v dalším kole výzvy.

5.3.1 Smlouva o financování

Pokud projekt projde výběrovou fází, bude Městský úřad vyzván k podpisu smlouvy o financování.

Před uzavřením smlouvy musí město prokázat finanční připravenost minimálně na 1. etapu projektu závazným úvěrovým příslibem či úvěrovou smlouvou. Dále musí před podpisem smlouvy o financování otevřít pro projekt zvláštní účet, který bude využívat výhradně pro příjmy a výdaje spojené s realizací projektu. Účet může otevřít u kterékoliv komerční banky. Účet musí být veden v české měně. Bankovní poplatky jsou hrazeny z dotace.

Smlouva o financování, která se uzavírá mezi řídicím orgánem SROP a konečným příjemcem, musí zahrnout všechny subjekty podílející se na financování projektu (např. banky, podnikatelské subjekty). Při podpisu smlouvy bude město muset předložit také rozpočet projektu a časový harmonogram.

Zahájení projektu musí být vždy zabezpečeno nejpozději do 6 měsíců od podpisu smlouvy o financování.

5.4 Realizace a financování

Město musí zažádat o úvěr, jelikož finanční prostředky na realizaci projektu obdrží až po ukončení realizace projektu. Vypracuje závěrečné finanční vyhodnocení účetnictví a na základě žádosti o provedení platby, kterou musí zaslat na příslušné P-CRR, zažádá o dotaci. Finanční náročnost projektu činí 1 460 100 Kč, jelikož se dotuje pouze 75 % z dané částky, žádá město o 1 095 100 Kč. Při předkládání žádosti o platby na standardních formulářích město doloží, že uváděné náklady odpovídají podmínkám projektu, obsaženého v rámci smlouvy o financování. Veškeré platební nároky musí být řádně doloženy účetními doklady a skutečně zaplacené s výjimkou případu odpisů, výdajů v naturáliích a režijních výdajů. Město musí uchovávat veškeré doklady, které souvisí s realizací projektu a jeho financováním na jednom místě po dobu min. 10 let od ukončení financování projektu.

Z hlediska uznatelnosti nákladů může být dotace ze strukturálních fondů určená pro projekty či akce zachována jen tehdy, jestliže v období 5 let ode dne uzavření smlouvy o financování nedošlo k podstatné změně, která ovlivňuje její povahu.

Za uznatelné náklady projektů realizovaných v rámci SROP mohou být považovány ty, které budou:

- vynaloženy nejdříve ode dne registrace žádosti o udělení podpory s výjimkou nákladů vynaložených na projektovou dokumentaci,
- vynaloženy nejpozději do 31. 12. 2008,
- realizovány v souladu s legislativou EU, resp. s právním řádem ČR.

Fyzická realizace projektu musí být zahájena nejpozději do 6 měsíců od podpisu smlouvy o financování, je tedy naplánována v období od 6 /2005 do 6/2006. Realizace projektu musí probíhat řádně v souladu se smlouvou o financování. Dále musí také město zajistit regionální a místní publicitu o realizaci projektu a musí mít neustále dostupné doklady o projektu pro účely inspekce prováděné oprávněnými osobami a musí inspekci umožnit vstup do objektů související s projektem. Po dobu 5 let od podpisu smlouvy musí zachovat výsledky a výstupy projektu.

5.5 SWOT analýza projektu

SWOT analýza je standardní metoda, kde zkoumáme slabé a silné stránky, příležitosti a hrozby zkoumaných objektů (*viz příloha č. 6*).

Vnitřní analýza – silné a slabé stránky

Vnitřní analýza má dvojí účel: 1) stanovit možnosti regionu,

2) identifikovat vnitřní silné a slabé stránky.

- Silné stránky zahrnují komparativní a konkurenční výhody regionu.
- Slabé stránky jsou veškeré faktory, které brzdí nebo ohrožují rozvojové aktivity.

Vnější analýza – příležitosti a hrozby

Je důležité rozpoznat hrozby a příležitosti vnějšího prostředí. Podstatné faktory, které je třeba brát v úvahu jsou změny zákonů, ekonomické změny na národní a mezinárodní úrovni, sociální a politické změny, demografické změny, infrastruktura na národní a mezinárodní úrovni.

SWOT analýza se využívá pro identifikaci kritických oblastí, jako základ pro zaměření celé rozvojové strategie regionu, jako základ pro formulaci strategických cílů, směrů a rozvojových aktivit, jako základ pro stanovení pozice regionu ve srovnání s jinými regiony. SWOT analýzou se snažíme odpovědět na kritické body, co budeme dělat, když nám něco nevyjde. Bývá součástí projektů.

SWOT analýza projektu města Desná

<u>Silné stránky projektu</u> ◆ Cílevědomá podpora rozvoje cestovního ruchu (dále jen CR) ze strany města. ◆ Turistické zajímavosti v okolí města a daném regionu. ◆ Tvorba produktů a služeb pro CR. ◆ Rezervy v nabídce produktů pro CR. ◆ Dobrá poloha města. ◆ Vhodné prostory pro zajištění projektu. ◆ Možnost propagace v kabelovém vysílání, na internetu a v místním regionálním tisku.	<u>Slabé stránky projektu</u> ◆ Nevhodná poloha objektu určeného k realizaci projektu. ◆ Nedostatečně udržovaný stav komunikací. ◆ Neudržovaný stav turistických stezek v okolí.
<u>Příležitosti pro daný projekt</u> ◆ Snížení nezaměstnanosti v regionu. ◆ Zviditelnění města a dané lokality. ◆ Zlepšení ekonomické situace města. ◆ Rozvoj partnerské spolupráce.	<u>Hrozby pro daný projekt</u> ◆ Neschválení finanční dotace z fondů EU. ◆ Možná averze místního obyvatelstva k přílivu turistů. ◆ Podcenění profesionální přípravy odborníků v oblasti cestovního ruchu. ◆ V důsledku špatné alokace informačního centra malá návštěvnost informačního centra.

Zdroj: vlastní

Zde jsem vypracovala SWOT analýzu, kde jsem vytyčila slabé a silné stránky projektu a příležitosti a hrozby pro daný projekt z hlediska možností rozvoje cestovního ruchu. Tato analýza se zabývá možnostmi jak zlepšit stávající situaci, to znamená eliminovat co nejvíce slabé stránky a využít maximálně stránek silných vhodnými aktivitami, aby byl projekt co nejlépe realizován a aby byl výsledný efekt pozitivní. Jednotlivé kroky SWOT analýzy rozeberu v následující části.

Silné stránky projektu:

Cílevědomá podpora rozvoje cestovního ruchu ze strany města. Jedná se o poskytování prostorů pro pořádání kulturních akcí, opravy turisticky zajímavých budov (Riedlova hrobka a Riedlova vila) a výstavba sportovního areálu. Město jedná s restaurátory o zlepšení nabídky místních specialit, tradičních jídel a zřízení nekuřácké místnosti. Usiluje o zřízení informačního střediska, zavádí instalaci vícejazyčných tabulí. Snaží se zajistit rozšíření výstavních sál, zlepšit úroveň veřejných WC. Dále usiluje o vybudování klidové zóny podél řeky Bílá Desná a o vybudování vyhlídkového výletního okruhu.

Turistické zajímavosti v okolí města a daném regionu, které lákají turisty. Protože jich je poměrně dost, zmíním pouze ty nejznámější. Z přírodních památek bych mohla uvést Bukovec a Rašeliniště Jizery, jezy na Bílé Desné, Mariánskohorské schody a netopýři na Protržené přehradě. Z historických památek bych uvedla Pomník katastrofy na Bílé Desné, kostel Nanebevzetí Panny Marie a národní kulturní památky Riedlova vila a Riedlova hrobka. Z technických památek je zde Protržená přehrada na Bílé Desné a ozubnicová železnice Tanvald – Harrachov. Rozhledna Štěpánka a Tanvaldský špičák.

Tvorba produktů a služeb pro cestovní ruch, například pohlednice s motivy turistických atraktivit, kniha o protržení přehrady na Bílé Desné, stolní kalendář dobových fotografií, upomínkové předměty vyrobené místními firmami (Ornela, Tofa), konání tradiční desenské pouti, obnova Riedlova parku, využití Riedlovy vily pro výstavy a kulturní akce, pořádání kulturních akcí v kulturních střediscích Sklář a Kino Alfa. Také je tu možnost sportovního vyžití (fotbalové a tenisové hřiště, běžecká dráha), lyžařské vleky (Parlament, Černá Říčka, Špičák), kvantita stravovacích a ubytovacích zařízení.

Rezervy v nabídce produktů pro cestovní ruch, jako je třeba zlepšení kvality stravovacích a ubytovacích služeb. Kvantita stravovacích a ubytovacích zařízení je vysoká, ale vlastní kvalita těchto zařízení je už nižší, odpovídá méně movité klientele, která v regionu převažuje. Je zde téměř 1500 rekreačních lůžek, z toho cca 50% privátní ubytování a 150 lůžek v hotelových zařízeních. Dále je možné rozšířit parkovací plochy, kterých je ve městě nedostatek, výstavba kluziště a bazénu, zvýšení počtu a kvality veřejných toalet.

Dobrá poloha města. Město Desná leží v údolí říčky Bílé a Černé Desné na úpatí Jizerských hor na rozloze 12.55 km². Je jednou z 22 obcí založeného mikroregionu Tanvaldsko. Město se nachází na budoucí tranzitivní komunikaci do Krkonoš a Polska.

Vhodné prostory pro zajištění projektu. Prostory v Riedlově vile nejsou plně využívány a navíc vila částečně působí jako kulturní a informační středisko. Konají se zde kulturní a společenské akce, besedy, přednášky a také se zde nachází knihovna. Vila se nachází u hlavní komunikace do Harrachova, má velice zajímavou architekturu, která sama o sobě přiláká spousty návštěvníků. Navíc jsou ve vile vhodně uzpůsobené vnitřní prostory.

Možnost propagace v místním kabelovém vysílání, na internetových stránkách a v místním a regionálním tisku.

Televize RTM:

- reklamní reportáž (výstavy, slavnosti, firemní, sportovní a kulturní akce)
2 000Kč/min. - délka spotu pro prezentaci města by mohla být 5 min. ... 10 000 Kč
- vysílání reklamního spotu Po – Pá (1 týden) 10 250 Kč
o víkendech (1 víkend) ... 2 000 Kč
- celková částka 5 minutového spotu vysílaného celý týden včetně víkendu ... **22 250 Kč**

Regionální tisk (Deník Jablonecka):

- cena za celou stránku Po – Čt ... 28 710 Kč
Pá 44 370 Kč
So39 450 Kč

Internetové stránky

- cena zhotovení od 20 000 Kč

Propagace je dost drahá záležitost, ale v případě pozitivního efektu se vyložené prostředky na propagaci ve značné míře vrátí zpět.

Slabé stránky projektu:

Nevhodná poloha objektu určeného k realizaci projektu. Sice jsem uvedla, že prostory pro realizaci projektu jsou vhodné, ale umístění objektu je už méně vyhovující, protože se nachází na kraji centrální části města. Je proto potřeba umístit v centrální části města poutače a ukazatele, které budou turisty informovat o tom, kde se nachází informační středisko.

Příležitosti pro daný projekt

Snížení nezaměstnanosti v regionu v důsledku vytvoření nových pracovních míst. V samotném informačním centru by měly vzniknout 2 nová pracovní místa, a řada dalších pracovních míst vznikne v důsledku zvýšeného počtu návštěvníků města Desná. Nová pracovní místa vzniknou v ubytovacích a stravovacích zařízeních. Další pracovní místa by mohla vzniknout v důsledku rozšíření parkovacích míst a zpoplatnění parkovacích míst, v důsledku zvýšení počtu veřejných toalet a v případě možné realizace výstavby dalších zařízení (bazén, kluziště). Pokud nebudu brát v úvahu výstavbu dalších zařízení, mohlo by v Desné vzniknout cca 10 – 15 pracovních míst (záleží na vytíženosti stravovacích a ubytovacích zařízení).

- současná úroveň nezaměstnanosti v Desné – 8,4% ...158 uchazečů
- po vytvoření pracovních míst by nezaměstnanost klesla o 0,6%, tedy na 7,8%

Zviditelnění města a propagace dané lokality prostřednictvím poskytování informací o nabídkách cestovního ruchu pro turisty a místní občany (internet, regionální vysílání, regionální a místní tisk, zřízení informační telefonní linky, brožury, letáky). Tím, že se město zviditelní, se zvýší návštěvnost města. Město se může zviditelnit prostřednictvím pořádaných akcí, například tradiční konání desenské pouti, spolupořádání 1. zimní olympiády pro děti (náklady v roce 2004 činily 20 000 Kč). Prezentace města na výstavách a burzách cestovního ruchu – Regiontour Brno, Holydaiworld Praha (náklady v roce 2004 činily 10 000 Kč, předpoklad pro rok 2005 – 5 000 Kč). Přeshraniční spolupráce s Polskem (město Podgórze) a Německem (Malschwitz) prostřednictvím vzájemné spolupráce. Prezentace Desné je realizována prostřednictvím výstav, besed, společných kulturních akcí, kde se představují také podnikatelé z Desné prostřednictvím svých produktů

(skleněné a keramické výrobky, porcelánové produkty). Další prezentace města probíhá prostřednictvím propagačních materiálů vyhotovených ve vícejazyčných verzích.

Zlepšení ekonomické situace města a tím také růst životní úrovně. Příjmy za rok 2004 činily 46 525 147 Kč, výdaje 45 863 147 Kč a splátky půjček činily 720 000 Kč. Pro rok 2005 se předpokládají příjmy 46 061 000 Kč, výdaje 44 946 000 Kč a finanční splátky 1 115 000 Kč. V současné době je nosným ekonomickým oborem sklářský průmysl a další výroba ve městě, která zaměstnává převážnou část obyvatel. Ekonomickou situaci by mohly vylepšit poplatky za ubytovací kapacity v případě, že by se návštěvnost města zvýšila. Sazba poplatku činí Kč 2,- za každé ubytované lůžko a den. Lázeňský a rekreační poplatek činí Kč 10,- za osobu za každý i započatý den. V současné době činí roční příjem z poplatků cca 300 tis. Kč, ale možnosti jsou vyšší. Problém spočívá v tom, že ubytovatelé poplatky neplatí. V případě, že by všichni ubytovatelé platili řádně, mohl by být roční příjem 2 280 000 Kč.

Propočet :

Počet lůžek 1 500

Počet osobonocí/rok $1\,500 * 365$ dní = cca 550 000 osobonocí

Průměrná roční vytíženost lůžek 35% - $190\,000$ osobnocí * 12 (poplatky 10+2)

celkem ročně za poplatky – 2 280 000 Kč

Další příjem by město mohlo mít z poplatků za parkovné, v současné době se za parkovací místa neplatí.

Propočet:

- cena na hodina cca 5 Kč (placené od 8:00hod do 17:00hod)

- každou hodinu cca 20 aut

$5*20*9*365 = 328\,500$ roční příjem

Další poplatky by město mohlo mít za veřejné toalety či za užívání sportovního areálu.

Rozvoj partnerské spolupráce s příhraničními oblastmi Polsko a Německo a okolními mikroregiony. Účelem je nejen prezentace města, ale také předávání si vzájemných

zkušeností a znalostí, možnost uzavírání obchodních smluv a také pořádání společných a kulturních akcí.

Hrozby pro daný projekt:

Neschválení finanční dotace z fondů EU, příčiny mohou být různé. Mohou za tím stát politické zájmy a korupce, v projektu se mohou vyskytnout administrativní nedostatky, zkreslené či nepřesné údaje nebo jiné chyby. Další příčinou může být velký počet kvalitních projektů, jelikož jsou finanční prostředky omezené, musí se vybrat nejlepší projekty z těch nejlepších. Je tedy potřeba projekt důkladně zpracovat a několikrát překontrolovat. Další příčinou může být také nedostatek finančních prostředků pro daný region.

V důsledku špatné alokace informačního centra malá návštěvnost informačního centra, jelikož jak jsem již zmínila, Riedlova vila, kde má být informační středisko zřízeno, se nachází na okraji centrální části města. Je tedy potřeba v centru města vybudovat poutače a ukazatele, aby turisté věděli, že je v Desné informační centrum, a kde se nachází.

Na základě provedené SWOT analýzy si myslím, že daný projekt, pokud se uskuteční, bude pro město velkým přínosem. Nejen že se zlepší celková životní úroveň města, daná lokalita se dostane do podvědomí mnoha turistů, kteří se sem budou jistě rádi vracet. Tento projekt umožní městu další rozvoj, především v oblasti cestovního ruchu. Jsou zde samozřejmě i slabé stránky projektu a jistá rizika. Kromě toho, že by nebyla schválena finanční dotace z fondů EU, což je to nejpodstatnější, se jedná o záporné stránky projektu, kterým se dá předcházet nebo které se dají napravit či minimalizovat. Například v důsledku nevhodné polohy objektu určeného k realizaci projektu je třeba rozmístit v centru města informační tabule o tom, kde se informační centrum nachází. Nedostatečně udržovaný stav komunikací a turistických stezek se dá napravit jejich opravou či obnovou. Je také potřeba, aby odborníci v oblasti cestovního ruchu prošli profesionální přípravou, aby služby poskytované turistům byly na profesionální úrovni.

Pokud finanční dotace z fondů EU nebude schválena, bude to pro město jistě velká ztráta, jelikož se pomocí tohoto projektu otevírají nové příležitosti pro město a danou

lokalitu. V tomto případě by se město mělo pokusit upravit daný projekt, žádost o dotaci a využít další výzvy k předkládání projektů.

5.6 Zhodnocení žádosti o dotace z fondů Evropské unie

Myslím si, že je tento způsob získávání finančních prostředků z hlediska administrativní stránky velice náročný, na druhou stranu finančně velice výhodný. Musí se vyhodnotit celá řada faktorů, které budou mít vliv na daný projekt, a zároveň se také musí zhodnotit dopad projektu na okolní prvky. Musí se vypracovat různé analýzy, vyhodnotit ekonomické ukazatele, vypracovat rozpočet, doložit celou řadu informací. Je to náročné časově. Je potřeba, aby byl projekt jasný a stručný, ale zároveň musí obsahovat veškeré požadované údaje podle zadání programu včetně příloh. K řešení projektu musí být dostatečné materiálové a technické zázemí.

Z hlediska uznatelnosti nákladů může být příspěvek ze strukturálních fondů pro projekty či akce zachován jen tehdy, jestliže v období pěti let ode dne, kdy bylo rozhodnuto o příspěvku se strukturálních fondů, v nich nedošlo k nějaké podstatné změně.

Provádění kontrol projektů je velice náročné a žadatel musí důsledně sledovat, zda má vše v pořádku. Pro provádění kontrol realizovaných projektů jsou stanoveny kontrolní postupy spočívající v ověřování údajů uvedených v žádosti o finanční pomoc ze strukturálních fondů, průběžné sledování realizace projektů až do jejich ukončení a vyúčtování a následné ověřování dodržování podmínek uvedených ve smlouvě po ukončení projektu, tj. porovnání obsahu konkrétních smluv včetně jejich specifických částí s výsledky realizace projektu. Kontrolované osoby musí vytvořit podmínky pro provedení kontroly, osobně se zúčastnit a zdržet se jednání a činností, které by mohly ohrozit její řádný průběh. Kontrolovaný musí předložit kontrolní skupině na vyžádání dokumenty o kontrolách jak fyzických, tak finančních, které provedly jiné kontrolní orgány a které mají vztah ke kontrole projektu financovaného z programu SROP. Musí uchovávat smlouvu o poskytnutí pomoci včetně dokladů a veškeré účetní doklady týkající se poskytnuté finanční pomoci u příjemců podpory do roku 2012. Také musí přijmout opatření k nápravě nedostatků zjištěných kontrolou. Kontrolu mohou provádět pracovníci Sekretariátu Regionální rady, Centra pro regionální rozvoj, Ministerstva pro místní rozvoj,

Ministerstva financí, Evropské komise, Nejvyššího kontrolního úřadu. Konečný příjemce je smlouvou o poskytnutí pomoci ze strukturálních fondů zavázán umožnit vstup kontrolou pověřených osobám do svých objektů a na pozemky k ověřování plnění podmínek smlouvy o poskytnutí pomoci po dobu trvání smlouvy a dále po dobu 5 let od podpisu smlouvy.

Obecně platí, že celkové uznatelné náklady projektů musí být, vedle zdrojů EU, hrazeny z veřejných prostředků ČR (státní rozpočet, rozpočty krajů a obcí). Povinnost zajistit spolufinancování projektu je v první řadě úkolem žadatele. V případě projektu řešeného v mé práci činí spolufinancování 25% z celkových uznatelných nákladů, tudíž město nebude mít proplacený celý projekt, ale pouze 75%, zbylých 25% musí profinancovat z vlastních zdrojů.

Jako kladné stránky tohoto způsobu získání finančních prostředků bych uvedla:

- možnost realizace projektu v případě nedostatku financí,
- získání nových kontaktů, informací a zkušeností,
- dotace se nemusí splácet, tudíž tu nejsou ani žádné úroky a úroky z bankovního úvěru na realizaci projektu a další bankovní poplatky související s daným projektem jsou hrazeny z dotace,
- možnost zlepšení určité problematkové situace či zlepšení určitého stavu,
- možnost zlepšení dané oblasti.

Jako záporné stránky bych uvedla:

- nestabilní informace k podmínkám předkládání žádostí, kdy se jeden den žadatel dozví nějaké informace a druhý den jsou tyto informace změněny,
- nedostatečně proškolený odborný personál, který vám může poskytovat mylné informace, podle kterých se bude žadatel řídit, v závěru pak žadatel zjistí, že tyto informace byly mylné a musí třeba i přepracovat celou projektovou dokumentaci,
- platba daní spadá do neuznatelných nákladů, tudíž veškeré daně příjemce dotace musí hradit ze svých finančních zdrojů, kromě DPH, ale pouze v případě, že konečný příjemce není plátcem DPH a nemá nárok na odpočet DPH na vstupu,

- příjemce musí hradit z vlastních zdrojů veškeré správní poplatky, které jsou příjmem státního rozpočtu, rozpočtu krajů a obcí (např. výpis z katastru nemovitostí, výpis z obchodního rejstříku)
- náročnost prováděných kontrol,
- administrativní náročnost a složitost, časová náročnost,
- možnost vrácení žádosti k přepracování,
- možnost neschválení finanční dotace,
- snadné pochybení se strany žadatele,
- subjektivní hodnocení projektů – klientelismus – korupce.

Přestože jsem zmínila více záporných stránek tohoto způsobu získávání financí, myslím si, že tato volba byla správná. Pro realizaci projektu město sice bude muset zažádat o bankovní úvěr, ale jakmile bude projekt zrealizován, obdrží město na základě předložených účetních dokladů dotaci ze strukturálních fondů. Tyto prostředky může použít pro splácení úvěru a úroků z úvěru. Pokud by město financovalo projekt pouze z úvěru, hrozila by zde možnost nedostatku finančních prostředků na splácení úvěru. Splátky úvěru se navíc navyšují o úroky z úvěru.

Poznámka: Na závěr bych se chtěla omluvit, že v této části mé práce neuvádím konkrétní čísla ekonomických ukazatelů, jelikož si to vedení Městského úřadu v Desné nepřálo.

6 Závěr

V rámci své bakalářské práce jsem se věnovala možnosti rozvoje regionů v České republice po vstupu do Evropské unie. Danou oblast jsem rozebrala jak z teoretického hlediska s využitím dostupných poznatků a teorií, tak z hlediska praktického na konkrétním projektu. Hledala jsem zákonitosti vývoje a dalšího rozvoje regionální politiky, uvedla jsem některé obtížnosti získávání finančních prostředků na rozvoj regionů ze strukturálních fondů Evropské unie a zároveň jsem se snažila popsat a analyzovat jednotlivé kroky pro získání dotace.

V první části bakalářské práce jsem se zabývala regionální politikou. Nastínila jsem regionální rozvoj v České republice, jaký dopad měla transformace české ekonomiky na standardní tržní ekonomiku a jak probíhalo vytváření krajů. Dále jsem specifikovala úroveň provádění regionální politiky a regiony podporované v rámci systému regionální politiky státu. V této části pojednávám také o soustavě programových dokumentů regionální politiky, což je strategie regionálního rozvoje ČR a regionální programy rozvoje. Uvádím zde také ekonomické a finanční nástroje, kterými dochází k zabezpečení regionální politiky. Uvádím také působnost vlády a ústředních orgánů v rámci regionální politiky, jakým způsobem je poskytována finanční podpora na regionální rozvoj.

Dále jsem se zaměřila na strukturální fondy Evropské unie, jelikož odtud je poskytována podpora na rozvoj regionů. Uvádím jednotlivé druhy strukturálních fondů, na jakou oblast podpory se příslušné fondy zaměřují a analyzuji finanční alokaci částky, která byla z rozpočtu Evropské unie vyčleněna na regionální a strukturální politiku. Česká republika má možnost v prvních třech letech svého členství v EU na ni vyčerpat více než 81 miliard Kč. Za rok 2004 činily strukturální operace v ČR celkem 727 milionů Euro. Popsala jsem způsob spravování strukturálních fondů, tedy jaké cíle musejí být naplněny, ukázala jsem z jakých strukturálních fondů jsou jednotlivé cíle financovány. Analyzovala jsem jednotlivé operační programy a rozdělení prostředků strukturálních fondů mezi tyto programy.

Zabývala jsem se obecným postupem žádosti o dotaci ze strukturálních fondů. Vymezila jsem kdo může a kdo nemůže žádat o dotaci za jakých podmínek je dotace přidělena a jak probíhá poskytnutí dotace.

V poslední části jsem ukázala postup žádosti o dotaci ze strukturálních fondů Evropské unie na konkrétním projektu. Poskytla jsem informace o projektu a nastínila jsem stručný obsah projektu. Jednalo se o projekt zaměřený na rozvoj cestovního ruchu v dané lokalitě, konkrétně šlo o zřízení informačního centra v Desné. Uvedla jsem jednotlivé kroky při vyplňování žádosti o dotaci a dospěla jsem k závěru, že tento zavedený způsob je velice náročný a složitý, jelikož vyžaduje celou řadu analýz a rozborů. Jelikož tento projekt nebyl doposud zrealizován, byla zatím podána pouze žádost o dotaci, analyzovala jsem dva možné výsledky, tedy v případě výběru projektu a poskytnutí dotace a v případě opačném. U kladného výsledku jsem uvedla další kroky a požadavky, které musejí být splněny. Na závěr jsem provedla SWOT analýzu daného projektu a zjistila jsem, že by tento projekt mohl zlepšit celkovou situaci města Desná, tedy ekonomickou situaci, situaci v oblasti životní úrovně a počtu pracovních míst. Na druhou stranu má daný projekt také určitá negativa, která ale nejsou natolik závažná, že by se nedala odstranit. Jediná hrozba daného projektu je to, že by dotace byla zamítnuta. Poté jsem provedla analýzu tohoto způsobu získávání finančních zdrojů a došla jsem k závěru, že je to velmi složité a náročné, a to po stránce administrativní a časové.

Doufám, že jsem alespoň částečně splnila úkol, který jsem si v úvodu vytyčila. Zároveň doufám, že výsledky mých analýz v této práci obsažené mohou Městskému úřadu v Desné daný projekt vylepšit, a že v případě schválení dotace jsem jim poskytla nástin následných kroků vedoucích k realizaci daného projektu. Závěrem mé práce bych chtěla poděkovat Michaele Bešťákové za poskytnutí příslušných informací a Ing. Markétě Dubové, Ph.D. za vedení mé bakalářské práce. Oběma bych chtěla také poděkovat za čas, který mi věnovaly při psaní mé bakalářské práce.

Seznam použité literatury

- [1] CIHELKOVÁ, E. *Světová ekonomika – Regiony a integrace*. Grada Publishing, spol. s.r.o. 2002. ISBN 80-247-0193-6
- [2] HUČKA, M. *Strukturální politika a její regionalizace. V kontextu vstupu České republiky do EU*. Ostrava-Repronis, 2001. ISBN 80-86122-90-5
- [3] JEŽEK, J. *Prostorová a regionální ekonomika*. Západočeská univerzita v Plzni, 2002. ISBN 80-7082-575-8
- [4] KÖNIG, P., LACROVA, L. a kol. *Rozpočty a politiky EU*. Beckova edice Ekonomie, 2004. ISBN 80-7179-846-0
- [5] KRÍŽOVÁ, M., SYRUČEK, O. *Příprava projektů v rámci strukturálních fondů EU – informační brožura pro předkladatele projektů fondů EU*. Euro Managers, s. r. o., Ministerstvo zahraničních věcí České republiky, Odbor komunikační strategie, 2003. ISBN 80-86345-44-0
- [6] LUKÁŠ, Z. *Regionální a strukturální politika EU*. Grafické závody Hronov, 2000. ISBN 80-245-0064-7
- [7] THIEL, E. *Die Europäische Union, Grundinformation Politik*. München: Bayerische Landeszentrale für politische Bildungsarbeit, 1999
- [8] Zákon č. 248/2000 Sb. o podpoře regionálního rozvoje
- [9] Zásady regionální politiky vlády ČR, MMR, ČR, Praha 1998
- [10] *Ministerstvo vnitra* [online]. [cit. 21. 11. 2004]. Dostupné z: <http://www.vnitro.cz/casopisy/2001/0007>
- [11] *Český statistický úřad* [online]. [cit. 28. 11. 2004]. Dostupné z: <http://czso.cz/kraje/porovnanikraju>
- [12] *Ministerstvo místního rozvoje* [online]. [cit. 21. 11. 2004]. Dostupné z: <http://www.mmr.cz>
- [13] *DHV Czech Republik (agentura pro regionální rozvoj)* [online]. [cit. 4. 12. 2004]. Dostupné z: <http://www.dhv.cz/regstrat/srrk.html>
- [14] *Integrace* [online]. [cit. 6. 12. 2004]. Dostupné z: <http://www.integrace.cz>
- [15] *Strukturální fondy* [online]. [cit. 24. 1. 2005]. Dostupné z: <http://www.strukturalni-fondy.cz>

- [16] *Euroskop, vše o členství v Evropské unii* [online]. [cit. 20. 12. 2004]. Dostupné z: <http://www.euroskop.cz>
- [17] *Czech Trade (Česká agentura pro podporu obchodu)* [online]. [cit. 17. 12. 2004]. Dostupné z: <http://www.euroservis.czechtrade.cz>
- [18] *Evropská unie* [online]. [cit. 24. 1. 2005]. Dostupné z: <http://www.europa.eu.int>
- [19] *Finance* [online]. [cit. 2. 2. 2005]. Dostupné z: <http://www.finance.cz>

Seznam příloh

- Příloha č. 1* - Kraje podle zákona 36/1960 Sb. (1)
- Příloha č. 2* - Rozložení regionů se soustředěnou podporou státu (1)
- Příloha č. 3* - Ukazatelé strukturálně postižených a hospodářsky slabých regionů (1)
- Příloha č. 4* – Vymezení regionů pro účely regionální politiky (3)
- Příloha č. 5* - Mapka regionů NUTS II v ČR (1)
- Příloha č. 6* - Mapka regionů NUTS II a krajů v ČR (1)
- Příloha č. 7* - Metodický postup tvorby rozvojových strategií v regionech ČR (4)
- Příloha č. 8* - Působnost vlády a ústředních orgánů (2)
- Příloha č. 9* - Iniciativy Společenství (1)
- Příloha č. 10* - Oblasti a priority, které podporuje SROP (1)
- Příloha č. 11* - Rozpočet projektu pro SROP (2)
- Příloha č. 12* - Výzva k předkládání projektů (3)
- Příloha č. 13* - Popis projektu (1)
- Příloha č. 14* - Kontrola formálních náležitostí žádosti o dotaci (1)